

Nr 315.

Av herrar **Petersson** i Broaryd och **Svensson** i Högsjöhult, *angående beredande i vissa fall åt intressenter i vattenavlednings- och dikningsföretag av ersättning för lidna förluster.*

De av 1927 års riksdag valda statsrevisorerna ha i sin till innevarande års riksdag avgivna revisionsberättelse vid granskningen av nionde huvudtiteln i icke mindre än sex av dem angivna fall framställt anmärkningar mot vissa av statens lantbruksingenjörer för deras sätt att gå till väga vid handläggandet av vattenavledningsföretag. Revisorernas slututtalande synes vara ett ord sagt i rätt tid, ty säkert är, att allmänhetens förtroende till detta slag av sakkunskap är i stark tillbakagång. Förhållandet är nämligen, att de av statsrevisorerna angivna fallen ej kunna anses vara mer än stickprov, ty från talrika håll inom landet ha framkommit klagomål, och om en grundlig och fullt öpartisk undersökning företoges skulle säkerligen framgå, att allmänheten av sakkunskapen blivit vilseledd.

Som ett nytt exempel härå kan omnämnas, att år 1903 den 13 juni fastställdes av Kungl. Maj:t planen för en dylik reglering av Österån, belägen i Västbo härad av Jönköpings län, och berörande socknarna Långaryd, Södra Hestra, Villstad och Burseryd. Planen för regleringen utarbetades av numera avlidne lantbruksingenjören Rogberg och beräknades i denna kostnaden till 89,847 kr. Förbättringsvärdet upptogs till kr. 81,669:48 och i statslån från odlingslånefonden erhöles 53,300 kr. Arbetet insynades och godkändes den 1 november 1908, vilket uppdrag fullgjordes av Arvid Blomberg som förrättningsman. Som det snart nog visade sig, att de uppgjorda beräkningarna kommo i strid med verkligheten, skedde på intressenternas begäran en ny undersökning (åren 1917—1920, vilken utfördes av lantbruksingenjör Grönvall, varvid kostnaderna ytterligare beräknades till i runt tal 88,000 kr. Detta senare förslag kom aldrig till utförande, ty intressenterna voro nu fullt på det klara med, att arbetet var utförbart på grund av för liten fallhöjd samt icke minst därför, att på senare tiden en del mindre vattenregleringar skett vid företagets övre del och vilka samtliga avbördat sitt vatten i Österån, vilket haft till följd, att vattnet från det naturliga uppsamlingsområdet numera forcerades fram hastigare än förut. Därjämte var lätt skönjbart huru som jorden år från år sjönk på grund av den vattenavtappning som skett, så att grävda avloppsdiken för odlingen undan för undan måst fördjupas tills de nått den gräns, att de helt satts ur funktion. Det hela har sålunda verkat så, att de av de sakkunniga givna utfästelserna kvarstår numera endast ett som fast och säkert, nämligen de årliga i kronodebetsedlarna upptagna utgifterna till räntor och amorteringar å de erhållna odlingslånen.

De olägenheter, som här framhållits, drabba givetvis i första hand och i största utsträckningen den jord, som ligger lägst, vilken jord även på grund av sitt läge påförts det högsta förbättringsvärdet, en åtgärd som ju vore fullt rättvist om beräkningarna varit riktiga. Men som förhållandena nu gestalta sig verkar det i hög grad orättvist. Intressenterna hava därjämte i föreningshandlingens i fullt förtroende för de sakkunnige beslutat, att det framtida underhållet av den grävda kanalen skall ske efter uttaxering å den beräknade jordvärdeförbättringen, vilket ju i detta fallet är liktydigt med att den som ingen nytta har av företaget eller i lyckligaste fall ringa sådan, han skall dock bidra i det framtida underhållet med en högre avgift än den, som har större nytta och gagn av detsamma. Angivna missförhållanden hava fått en klar och tydlig bekräftelse därigenom, att innevarande års beredningsnämnder inom området, där regleringen gått fram, rätt avsevärt nedsatt taxeringsvärdena å de fastigheter, vilka beröras därav, under framhållande av just dessa skäl.

Att på ifrågavarande område stora missförhållanden förekommit därom torde numera inget tvivel råda, missförhållanden, som bevisligen ruinera annars i god ekonomisk ställning varande jordbrukarhem. Statens åtgärder äro ju vidtagna i stödjande och uppmuntrande riktning och hava, där de handhafs på ett sunt och riktigt sätt, lämnat goda frukter. Då så är förhållandet bör ock staten låta sig angeläget vara att skyndsamt och kraftigt ingripa för att stödja och hjälpa där skötsamma och oförvitliga medborgare genom den sakkunskap, som staten själv ställt till förfogande, förts in i ekonomiska äventyrligheter.

På grund av det anförda hemställes,

att riksdagen må i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t måtte låta verkställa utredning om och i vad mån staten bör hålla intressenter i vattenavlednings- och dikningsföretag, som planlagts av statens lantbruksingenjörer, skadeslösa för den förlust de lidit på grund av att företagen efter det de fullbordats enligt plan ej visat sig motsvara vad lantbruksingenjörerna i sina planer och förslag angivit.

Stockholm den 20 januari 1928.

M. L. Petersson.

Anton Svensson,
Högsjöhult.